

følgelig i allerhøieste Grad i Befolkningens Interesse; thi naar den Næringsdrivende finder det i sin Fordeel at forene to Næringsveie, saa gjør han det, fordi han derved seer sig istand til at drive sin Næringsvei paa en billigere Maade, og det Product, som han forarbejder, vil saaledes blive billigere. Hvis man nu vil vedtage det og altsaa gjøre Møllernes Stilling bedre, end den hidtil har været — thi efter Loven, som den nu foreligger, ere de mere indskrænkede i Salget af deres Møller, idet de ialtfald ikke kunne sælge dem til Bagerne og Bryggere —, saa troer jeg, at der er saa meget mere Grund til i Kjøbstæderne at indskrænke det Tidsrum, i hvilket de kunde beholde deres hidtilværende Rettigheder, til 5 Aar, istedetfor efter Loven at lade det være 10 Aar. Jeg indrømmer, at dette Spørgsmaal kan være noget tvivlsomt, og derfor er der ogsaa stillet to Forslag, et principalt og et subsidiairt, saaledes, at Thinget, ved at gaae ind paa det subsidiaire, kan opnaae meget væsentlige Formaal, uden i mindste Maade at skade Møllerne; men det vilde snarere være til deres Gavn. Men selv det principale Forslag troer jeg vilde have Meget for sig. Det er nemlig, som saa ofte udviklet, et meget betydeligt Baand, der kommer til at hvile paa hele denne Art af Virksomhed i Overgangsperioden, og det vil være overmaade vanskeligt at affjøre Møllerne, som der henvises til, disse Rettigheder, naar de andre Næringsbrugere skulle henvende sig til Møllerne og betale dem derfor; thi det forholder sig ikke saaledes, som af den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgfreds er blevet sagt, at de kunde henvende sig til Møllerne in pleno, til Møllerne i Forening, at Møllerne skulde danne noget Syndicat eller en Forening, til hvem de kunde henvende sig. Nei, det er samtlige enkelte Møllere paa Stedet, som Fortrinsretten er tillagt, hvilket fremgaaer af § 5. I

§ 5 staaer der udtrykkelig, at Indenrigsministeren, naar der paa Landet er flere, der ville opføre nye Møller, afgjør hvem der skal være nærmest berettiget, og altsaa maa Ministeriet ogsaa afgjøre det Samme, naar der i Kjøbstæderne er flere Møllere, der melde sig, og Sagen er altsaa slet ikke afgjort ved at henvende sig til Møllerne under Tæt, men hver enkelt Møller kan gjøre sin Fortrinsret gjældende, og Aar efter Aar kunne saaledes de nærværende Møllere, en efter anden, forhindre Anlæg, som tilsigtes af Andre. Enhver Møller kan nemlig, ved Benyttelse af sin Fortrinsret, fremkomme med et Forbud, som gjælder i 2 Aar, og dernæst kan en anden Møller fremkomme med et lignende, der atter gjælder i 2 Aar, og saaledes kunne de holde Sagen hen, hvis Noget har tænkt paa at anlægge en ny Mølle, og det er derfor ønskeligt, at hele denne Overgangsperiode indskrænkes saa meget som muligt.

Indenrigsministeren: Forslaget under Nr. 1 gaaer blot ud paa en Tydeliggjørelse af Loven, hvorimod jeg Intet kan have at erindre. Forslaget under Nr. 2 nærmer sig Regjeringens oprindelige Anskuelse. Jeg tillader mig herved at tilbagefalde i det høitagtede Things Grundring, at Regjeringen gif ud fra at give almindelig Ret til Formaling til Brug i egen Næringsdrift; dette fandtes betænkeligt paa et andet Sted, og Bestemmelsen herom blev derefter tagen ud; derefter har man forsøgt dog at conservere Noget af den Frihed, som Regjeringen saaledes vilde give den Næringsdrivende, og man er nu kommen til det Mindste i saa Henseende, nemlig vedblivende at holde den Afgang til Bevilling aaben, som bestaaer, og hvorved jeg maa bemærke, at den navnlig for Landets Bedkommende, hvor de allerfleste Møller findes, er meget begrundet. Jeg kan altsaa heller ikke Andet end erklære mig for dette Forslag.